

Mette Frederiksens tale på Auschwitz-dagen

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

27. januar 2020

Sted

Den Sorte Diamant

Kære alle sammen.

I dag markerer vi noget, som aldrig burde være sket.

I år er det 75 år siden, at anden verdenskrig sluttede. Vi markerer afslutningen på holocaust og nazisternes forbrydelser mod menneskeheden.

I dag mindes vi ofrene. De ufatteligt mange. Som blev udsat for andre menneskers vanvid. Både i Auschwitz-Birkenau og ved andre folkedrab.

Det hører historien til. Men det kommer nutiden ved. For fremtiden bygger på erfaringen.

Holocaust kostede omkring seks millioner jøder livet. Alene i Auschwitz-Birkenau døde mere end én million mennesker.

Auschwitz var et ophør af al menneskelighed. Al humanisme. Et ophør af den europæiske civilisation.

Det kan ikke forklares. Det kan ikke forsvares. Det kan ikke tilgives.

Jeg besøgte i fredags Yad Yashem. Anti-semitismen – som er det, holocaust handlede om – startede som satire og propaganda. Blev til ghettoer og jødestjerner. Så kom fattigdommen, dehumaniseringen og umyndiggørelsen. Volden og interneringen fulgte. Til sidst dødslejrene.

Omfanget var og er så ubegribeligt, at vi stadig ikke helt kan forstå det. Halvanden million jødiske børn mistede livet dengang.

De som overlevede. I som overlevede. Var og er mærket hele livet.

Mange forsøgte at glemme. Lægge rædslerne bag sig. For at kunne se frem. Leve videre.

Men som tiden gik, begyndte flere at fortælle.

I dag er der kun få tilbage, som selv oplevede rædslerne. Husker, hvad der skete.

Men vi som ikke var der. Vi må ikke glemme.

I Jerusalem i sidste uge mødte jeg to danske overleverere af holocaust. Jytte Israel og Robert Fischermann.

Sikke et privilegium. Deres historie skal fortælles igen og igen – og leve videre.

Jytte var en helt lille pige. Hun var en af de heldige europæiske jøder. Blev hjulpet både af folk, hun kendte. Og ukendte. Naboer og andre danskere der så det som deres opgave at hjælpe danske jøder godt på vej til Sverige.

Hun blev fragtet afsted i fragtrummet af et stort kulkib. Godt hjulpet på vej af nogle snarrådige naboer på Islands Brygge. To unge tyske soldater som skulle til at inspicere skibet – blev i stedet narret væk med den sidste flaske franske cognac, man fandt i lejligheden.

Roberts historie er helt anderledes og lidelsesfuld.

Familien – eller i hvert fald store dele af den – blev i 1943 fanget af tyskerne. Og Robert ender som kun 15-årig i Theresienstadt.

Robert fortæller mange ting, men især et par af dem vil jeg dele med jer. Fordi de selvfølgelig har gjort så stort indtryk.

På den farlige rejse bliver Robert – sammen med nogle få familiemedlemmer – gennet ind i de kreaturvogne, som var en stor del af nazisternes infrastruktur i hele Europa.

Stanken af alt for mange mennesker på alt for lidt plads. Sygdommen og

desperationen. Tror jeg ikke nogen, der var der, nogensinde kommer til at lægge fra sig.

Robert fortæller om en ting, der måske er særlig vigtig. Nemlig de få gange, hvor kreaturvognene stopper undervejs. Og alle på brutal vis bliver gennet ud – for at forrette deres nødtørft.

Nogen vil sige – og hvad så?

Men selv den ting var en fuldstændig bevidst handling fra nazisterne side. For der skulle man så sidde. Blottet. Med mennesker man ikke kendte. På kryds og tværs – af køn og alder og familiestand.

Og det var faktisk dét, der var nazisterne ønske. At værdigheden, myndigheden og det enkelte individ skulle tages ud af hver eneste jøde.

Robert siger også, at "mennesker kan vænne sig til mange ting. Men det man aldrig vænner sig til – det er sulten".

Både Robert og Jytte overlevede. Og de er her stadig. De lever ikke for evigt. Og det måske vigtigste vi kan love hinanden. Det er at lade beretningerne leve.

For selvom jeg er et vedholdende optimistisk menneske. Så er noget af det, der kan bekymre mig – det er, når de sidste vidner ikke længere er iblandt os.

Hvordan skal vi så sikre, at erindringerne får lov at leve videre?

Og det var jo ikke kun seks millioner jøder, der mistede livet under holocaust.

Det var også deres børn, deres børnebørn og deres oldebørn.

Med arrangementet i dag hjælper I os alle sammen med at holde erindringerne i live.

Tak for det.

At huske og erindre er vigtigt. Men det kan ikke stå alene. Vi bliver nødt til at bruge den erindring til at gøre alt, hvad vi kan, for at historien aldrig gentager

sig.

Derfor vil jeg gerne bruge den her aften. Til endnu engang. At udtrykke min dybeste foragt. Over for de mennesker, som også i vor tid – og i vort land – puster til antisemitismen.

De er her. De siger det. De gør det. Og vi må ikke – og vi skal ikke acceptere det.

Trusler mod jøder og andre minoriteter i Danmark er en trussel mod os alle. Mod de værdier hvorpå vi har bygget et af verdens bedste samfund. De værdier som binder os sammen.

Friheden til at være den man er. Tro på den Gud man vil. I tryghed for sig selv og sine børn. Den er universel.

Intet mindretal skal udsættes for had. Det er ikke det Danmark, vi ønsker.

I stedet for at dele os i grupper skal vi samles om at styrke fællesskabet. Engagere os i samfundet. På tværs af det, der kan skille os ad.

Det har vi tradition for i Danmark.

Og det er måske også en af grundene til, at så mange danskere hjalp danske jøder med at overleve holocaust.

Man hjalp ikke en jøde. Man hjalp sin nabo. Et medmenneske. En dansker. En bekendt. En ven. Eller en helt ukendt. Fordi det var ens forpligtelse.

Her viste det danske fællesskab sin styrke og vigtighed. Og det valg skal vi træffe igen.

Lad os bruge historiens allermørkeste kapitler til i fællesskab at bekæmpe antisemitismen, racismen og det had, der desværre lever i dele af det danske samfund.

Og dermed i fællesskab stå fast – og stå op – for demokratiet, retsstaten og friheden.

For det er – når alt kommer til alt – det bedste værn og eneste værn, vi har imod

umenneskelighed. I Danmark. Europa. Og resten af verden.

Må vi aldrig glemme det, der skete.

Kilde

stm.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Anden Verdenskrig, Mindetale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/statsminister-mette-frederiksens-tale-paa-auschwitz-dagen-2020>